Утвърдил: ……..

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

Факултет: Славянски филологии

Специалност: *(код и наименование)*

С	Л	И	Ф	0	5	0	1	2	5

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	П	2	1

(код и наименование)

Учебникът по български език и литература в теорията и практиката на образованието

Преподавател: гл. ас. д-р Мая Йовкова Падешка

Учебна заетост	**Форма**	**Хорариум**
Аудиторна заетост	Лекции	**30**
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		**30**
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		**30**
ОБЩА ЗАЕТОСТ		**60**
Кредити аудиторна заетост		**1**
Кредити извънаудиторна заетост		**1**
ОБЩО ЕКСТ		2

№	Формиране на оценката по дисциплината[1]	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуша самостоятелна работа /контролно	
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	80%

Анотация на учебната дисциплина:

СИД-ът предоставя теоретична и приложнопрактическа информация за учебника по български език и литература като основно педагогическо средство при овладяване на учебна информация от учениците от българското средно общообразователно училище. Основни теми са видовете учебни книжки (учебник, серия, помагало, учебна тетрадка и др.; печатни и дигитални учебници), функциите, структурата и целесъобразността на учебниците по български език и литература. Надграждат се умения за избор на учебник съобразно образователния контекст и потребностите на учениците.

Предварителни изисквания: не

СИД-ът е предназначен за студенти от 4. курс от специалността Български език и литература и история.

Очаквани резултати:

Познаване на особеностите на учебника и другите учебни книги; ролята на учебника за организация на учебната дейност; функции на учебника като педагогическо средство

[1] В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Същност на учебника като основно педагогическо средство. Функции на учебника: информационна, образователна, развиваща, мотивационна, комуникативна, контролно-оценъчна	2 часа
2.	Представяне и организация на учебното съдържание в учебника. Учебно съдържание и учебна информация	2 часа
3.	Психо-педагогическа, лингвистична и семиотична парадигма в учебника по български език и литература	2 часа
4.	Педагогически принципи при създаване на учебни серии. Постъпателност, приемственост, нагледност, достъпност и активност в учебниците по български език и литература Ролята на учебника за осигуряване на напредък на ученика и за овладяване на предметни и общи компетентности	2 часа
5.	Типология на учебниците и учебните книги по български език и литература. Печатни и дигитални учебници. Помагала Учебникът и съвременните образователни технологии. Дигитални учебници; онлайн платформи, интерактивни и електронни ресурси	2 часа
6.	Структура на учебника. Раздели, урочни статии, рубрики. Организация на учебната информация (текстове, упражнения и задачи, илюстрации и графични средства, обобщения и тестове, допълнителни ресурси	2 часа
7.	Урочната статия в учебника по литература. Типология, структура, функционални характеристики (анализ)	2 часа
8.	Урочната статия в учебника по литература. Типология, структура, функционални характеристики (анализ)	2 часа
9.	Модели и алгоритми в учебниците по БЕЛ; изграждане на умения за самостоятелно учене и самооценка	2 часа
10.	Учебникът по български език и литература като средство за развиване на ключови компетентности. Интеридсциплинарност	2 часа
11.	**Ролята на учителя при работа с учебника.** Подбор и адаптиране на материала**.** Организиране на учебната дейност**.** Стимулиране на критическо мислене**.** Насърчаване на творческата активност	2 часа
12.	**Предимства на учебника за** систематизиране на знанията**;** осигуряване на последователност**,** подпомагане на самоподготовката. Ограничения при работа с учебник: риск от шаблонност и повторяемост**;** keобходимост от допълнителни ресурси**;** ограничен индивидуален подход. Перспективи за развитие и модернизация на учебника като основно педагогическо средство	2 часа
13.	Критерии за подбор/ избор на учебна серия в зависимост от образователния и социокултурния контекст	2 часа

14.	Анализ и оценка на качествата на учебници по български език и литература за общообразователното българско училище	4 часа

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Същност и функции на учебника като основно педагогическо средство
2	Принципи на подбор и структуриране на учебната информация в учебника по български език и литература
3	Психо-педагогическа, лингвистична и семиотична парадигма в учебника по БЕЛ
4.	Типология на учебните книги. Учебник, учебни серии, помагала, тетрадки
5.	Учебникът и съвременните образователни технологии. Дигитални учебници
6.	Структура на учебника по български език и литература. Раздели, рубрики, урочни статии, приложения
7.	Урочната статия в учебника по български език. Модели и алгоритми за учене, затвърждаване, оценяване
8.	Урочната статия в учебника по литература. Модели и алгоритми за учене, затвърждаване, оценяване
9.	Учебникът по български език и литература като средство за развиване на ключови компетентности. Интердисциплинарност в учебника по български език и литература
10.	Анализ, оценка и перспективи за развитие на учебника по български език и литература

Библиография

Основна

Ангелова 2004: Ангелова, Т. *Методика на обучението по български език. Съвременни проблеми*. София, 2004.

Андреев 1996: Андреев, М. *Процесът на обучението. Дидактика*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.

Дамянова 2007: Дамянова, А. Държавните образователни изисквания за учебно съдържание и учебните програми по български език и литература в перспективите, очертани от общата европейска езикова рамка. *Български език и литература* (електронна версия), 2007, № 4/ Електронно списание LiterNet, 04.11.2007, № 11 (96)

Димчев 1998: Димчев, К. *Обучението по български език като система*. София, 1998.

Петров 2012: А. Петров. *Проблеми на комуникативно ориентираното обучение по български език*. С., Булвест 2000, 2012 г.

Петров 2020: Петров, А. Отражение на дискурсния подход върху учебна серия по български език (учебници за V – XII клас). *Български език и литература*, кн 5/2020.

Допълнителна литература

Василева 2021. Изследване на погледа при възприемане на елементите в страница от учебник по български език. *Български език и литература* 63(5).
Георгиева 2011. Методическа адаптация на лингвистичната терминология за свързаност на текста в учебното съдържание за V – IX клас. Научни трудове – Филология, 49(1), 261 – 279.
Рашева-Мерджанова 2011. Експертната компетентност на учителя в комплексната експертиза на училищния учебник. Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Книга педагогика, Том 103.

Дата: 20.05.2026 г. **Съставил: гл. ас. Д-р Мая Падешка**

Учебната програма е приета на заседание на ФС на ФСлФ с протокол № 6 / 9.06.2026 г.